

«Кожен новий професійний виклик — це можливість стати кращим фахівцем...»

Надійні виконавці чи креативні ініціатори: із ким сучасному завідувачу дошкільного закладу легше досягати поставлених цілей? У чому полягає мистецтво зваженої критики?

Як навчитися сприймати професійні виклики як ресурс особистісного зростання? Про це і не тільки розмірковує Тетяна Мельник — завідувач Турбівського дошкільного навчального закладу № 1 «Ромашка», голова місцевого осередку Асоціації працівників дошкільної освіти у Липовецькому р-ні Вінницької області.

— Тетяно, ви пам'ятаєте свої відчуття, коли вперше переступили поріг дитячого садка як педагог-«дошкільник»?

Тетяна Мельник: Так, звісно. Того дня мене переповнювали позитивні емоції. Я пишалася тим, що моя дитяча мрія здійснилася. Однак і хвилювалася добряче також. На той момент мені виповнилося тільки 22 роки. Терзали сумніви, чи впораюся з такою відповідальною місією. Це був 1988 рік. Я щойно закінчила педагогічне училище, і мене як молодого спеціаліста направили працювати вихователем до рідного селища Турбів. Якраз тоді в нас відкрився новий дитячий садок «Ромашка». Доволі великий, 14 груп. Відтоді з «Ромашкою» не розлучаємося (*усміхається*). Кожна людина має знайти своє місце в житті, і я рада, що знайшла своє.

— А своїх перших вихованців пам'ятаєте?

Т. М.: Я часто переглядаю світлини з того періоду, коли працювала вихователем. По фото пригадую і імена, і прізвища своїх вихованців. Цікаво, що з багатьма з них зустрічаюся і сьогодні. Вони вже самі стали батьками і приводять у «Ромашку» своїх дітей. Залюбки приймаємо їх.

Коли зустрічаю своїх, вже дорослих, вихованців, частенько чую фрази на кшталт: «Як ви нас витримували?!» чи «А пам'ятаєте..?». І мимоволі помічаю, як вони ніякують, точнісінько так само, як у дитинстві.

— У сфері дошкільної освіти ви працюєте понад 30 років. Які висновки про українське дошкілля зробили?

Т. М.: За цей період я збагнула, як на мене, найважливішу сутність українського дошкілля — безперервний поступ. Українське дошкілля зробило значний крок уперед. Педагоги-«дошкільники» не зупиняються у своєму розвитку, сміливо впроваджують у свою діяльність інновації, використовують новітні освітні технології тощо. І це сповнює надії.

— А як змінювалися за цей час дошкільники? Що найяскравіше характеризує сучасну дитину?

Т. М.: Сучасні дошкільники надзвичайно креативні. Водночас вони настільки швидко

опановують нові гаджети, так вправно оперують ними, що неможливо не дивуватися цьому.

Нині діти стали дуже комунікабельними. Завдяки товарищескості вони без проблем домагаються уваги як дорослих, так і дітей. Без бар'єрів обговорюють теми, що цікавлять їх. Гадаю, наразі сміливо можна говорити про істотну зміну інтересів дітей, їхніх захоплень та прагнень, зміну парадигми їхнього мислення.

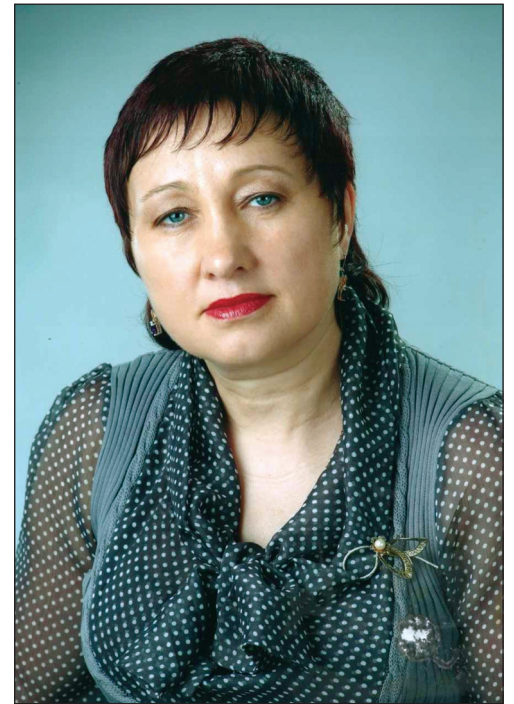
— А батьки: чи змінюється їхня поведінка? Яка їх роль у діяльності «Ромашки»: вони допомагають чи «заважають»?

Т. М.: Цінуємо батьків, які мислять конструктивно, прагнуть до співпраці, є розсудливими, а не лише контролюють роботу дитсадка. Завжди раді їм.

Гадаю, що ми, педагоги, разом з батьками мусимо більше уваги приділяти розвитку ціннісних орієнтацій дітей, підтримувати їх та спрямовувати на шляху до розуміння цього мінливого світу. Тільки у співпраці зможемо забезпечити їм гармонійний всебічний розвиток.

— Виховання майбутніх поколінь — справа відповідальна. Чим потрібно керуватися, аби досягти успіху в ній?

Т. М.: У своїй професійній діяльності керуюся «заповіддю» видатного педагога Василя Сухомлинського: «Тільки той стане справжнім вихователем, хто ніколи не забуває, що сам був дитиною». Закликаю колег ніколи не забувати, наскільки важливою є наша робота. Не забувати, що дорослі — як батьки, так і вихователі — є взірцем для наслідування дітьми, прикладом того, як потрібно поводитися, як чинити в тій чи тій ситуації, як ставитися до інших. Водночас помилково вважати, що дорослий «ліпить» дитину за потрібним йому, визначеним зразком. Насправді дитина розвивається лише тоді, коли сама активно діє. Якщо вихователі приязно та уважно ставляться до дітей, поважають їхні права, то ті, певна річ, відчувають емоційне благополуччя, упевненість і захищеність. Тому надзвичайно важливим завданням як завідувача, так і педагогів є створити позитивний психологічний

Тетяна МЕЛЬНИК — завідувач Турбівського дошкільного навчального закладу № 1 «Ромашка», голова місцевого осередку ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти» у Липовецькому р-ні Вінницької обл.

клімат у дошкільному закладі, комфортне розвивальне середовище для дітей.

— Які виклики наразі постають перед сучасним дошкільним навчальним закладом?

Т. М.: Часто замислююся: у чому полягає мудрість педагога-керівника? Гадаю, насамперед в умінні поєднувати різноманітні засоби, методи та прийоми впливу на колектив та батьків дошкільників. За вмілого керівництва усі проблеми все-таки можна розв'язати. Головне — не сидіти склавши руки. Бо бездіяльність є чи не основною перешкодою на шляху до успіху. А ті чи ті виклики розв'язуємо, спираючись на норми законодавства. Тож і діяти в межах правового поля є одним із основних завдань сучасного керівника. Кожен професійний виклик — це своєрідна перевірка, чи готовий фахівець розвиватися й робити додаткові зусилля, аби розв'язати ту чи ту проблему. Кожен новий професійний виклик — це можливість стати кращим фахівцем. А перебувати у зоні комфорту можуть дозволити собі лиш байдужі працівники. А байдужість призводить до стагнації — як професійної, так і особистісної.

— Фінансово-господарська самостійність дитячого садка — приваблива перспектива для вас? Як гадаєте, вона відкриває додаткові можливості чи створює додаткові труднощі для керівника?

Т. М.: Фінансово-господарські можливості дошкільних навчальних закладів, розміщених у селах та селищах району, на жаль,

обмежені. Однак правильне ведення бухгалтерського обліку дає змогу не лише накопичувати інформацію для складання фінансової звітності, а й уникати помилок під час розподілення бюджетних коштів. У нас є можливість організувати дієвий контроль за ефективним та виключно цільовим використанням бюджету. Наразі конче необхідно, аби бюджетні установи мали бажання і передусім можливості відкривати реєстраційні спеціальні рахунки в територіальних органах Державного казначейства для самостійного ведення бухгалтерського обліку, зарахування коштів за надані послуги, а також реєстрації благодійних внесків та подарунків.

— Що для вас є пріоритетним, а можливо, й принциповим у роботі на посаді завідувача дошкільного закладу?

Т. М.: Порядок у всьому. Керівник має налаштовувати колектив на серйозну й відповідальну роботу, плідну співпрацю старшого покоління з молодим, аби усі злагоджено виконували свої професійні обов'язки. Переконана, що керівник повинен обов'язково вказувати членам колективу на недоліки в їхній роботі. Адже мистецтво критики полягає в мудром поєднанні суворості та доброти. Завдання завідувача — вчасно помітити ініціативність працівника, заохотити його до професійного вдосконалення, підтримати його ідеї, допомогти їх реалізувати. А за потреби — проаналізувати недоліки й допомогти їх виправити.

Ще один важливий момент. Не варто «переносити» на роботу особисті проблеми. Безумовно, трапляється різне. Однак намагаюся не «приносити» у колектив свої особисті негаразди, їх потрібно розв'язувати не у стінах дитячого садка.

— Яких колег ви хотіли б насамперед бачити у своїй команді: надійних виконавців чи креативних ініціаторів?

Т. М.: Я — прихильник «золотої середини». Найдалішим вважаю колектив, у якому 60% — це надійні виконавці, а 40% — креативні ініціатори. Креативні фахівці є рушієм усього нового, творчого. А от міцним фундаментом ефективної щоденної діяльності, безперечно, є надійні виконавці.

— Як ставитеся до критики з боку колег чи батьків вихованців?

Т. М.: Моя позиція така: «Якщо маєш що сказати, — говори відкрито й відверто». На несправедливу й неконструктивну критику реагую доволі болісно. Одразу намагаюся збагнути, а що ж зроблено не так, яких помилок допустила. Безпідставні звинувачення, безумовно, ранять.

— Чи траплялися кумедні ситуації у «Ромашці»?

Т. М.: Звісно, вони трапляються мало не щодня. Уже всіх і не пригадати. Одного разу мій наставник — методист Валентина Климова Красій — зайшла до групової кімнати і суворо запитала: «Де вихователь?». А вихованці старшої групи були вже такі високі, що я серед них просто «загубилася», тож методист мене не помітила. Дітей це неабияк розвеселило та й нас із помічником вихователя також.

— Нещодавно ви очолили один з місцевих осередків Асоціації працівників дошкільної освіти. Що надихнуло на цей крок? Що плануєте втілити в житті на цій позиції?

Т. М.: Дошкілля Липовеччини прагне брати безпосередню участь у розвитку сфери освіти, а не бути пасивним спостерігачем за

подіями. Я й мої колеги долучилися до Асоціації працівників дошкільної освіти, аби разом з усією освітянською спільнотою шукати оптимальні шляхи розв'язання нагальних завдань, які постають перед освітянами. Закликаю колег — членів Асоціації — не залишатися зі своїми проблемами наодинці, а сміливо звертатися по допомогу до фахівців.

— Чим, окрім професійної діяльності, сповнюєте своє життя?

Т. М.: Найважливішим у житті для мене є моя сім'я, маленькі онуки. Духовну насолоду приносять також спілкування з цікавими людьми, подорожі, відпочинок на природі. Люблю читати художню літературу, захоплююся цитатами видатних людей. Крім того, постійно опрацьовую новинки методичної літератури, адже вважаю, що педагог перестає бути вчителем, якщо перестає читати сам. Це найбільша небезпека для професійного розвитку педагога. Адже виникає ризик стагнації.

— Про що мрієте?

Т. М.: Про мир, про вільну й суверенну державу. Мрію, аби влада виправила ситуацію із мізерною заробітною платою педагогічних працівників, аби колектив «Ромашки» щодня удосконалювався, працював злагоджено, відчував задоволення від досягнення поставлених цілей. Мрію реалізувати проект, який приніс би користь моему селищу, зокрема й «Ромашці».

— Чого побажали б колегам?

Т. М.: Процвітання, терпіння, успіху, творчих злетів.

Розмову вела
Ольга ЧУЛЮК-ЗАГРАЙ

А чи знаєте Ви?

Педагогічне навантаження педагогів-«дошкільників» у Європі

Країна	Загальний робочий час, год.	Час перебування у навчальному закладі, год.	Час викладання (на тиждень), год.
Австрія	40		
Болгарія	40		15
Великобританія		32	
Греція	30	30	18
Естонія	35		30
Іспанія	38	30	25
Італія		25	
Латвія	40		30
Литва	36		33
Німеччина	39		
Норвегія	38	34	34
Польща	40		
Португалія	35	28/35	25
Румунія	40		25
Словаччина	38		21
Словенія	40		30
Туреччина		32	30
Угорщина	40		32
Фінляндія	38	20	17
Франція	35		26
Чехія	40		31
Швеція	40	31	

Майже в усіх країнах Європи робочий час педагогів визначають за кількістю проведених занять. Лише в Нідерландах, Швеції та Великобританії кількість годин викладання не встановлюють на державному рівні. Здебільшого вона варіюється від 12 до 36 год. (астрономічних, не академічних) на тиждень. Наприклад, у Німеччині, Греції, Іспанії, на Кіпрі, в Люксембурзі, на Мальті, в Португалії, Румунії та Словенії кількість годин викладання відрізняється залежно від стажу педагогів: що більший стаж фахівця, то менше він має провести занять.

У цілому кількість годин викладання є найвищою у педагогів дошкільних навчальних закладів (порівняно з вчителями та викладачами вищих навчальних закладів).

За матеріалами Виконавчого агентства
Європейського Союзу з питань освіти,
аудіовізуальних служб і культури

Ви небайдужі до розвитку української дошкільної освіти? Прагнете змін? Приєднуйтеся до Асоціації працівників дошкільної освіти!